

Dosarul nr. 3ra-1269/2021
2-21043394-01-3ra-08122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (I. Barbacaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

DECIZIE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată
de Oxana Negurița împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
contestarea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii
actului administrativ individual favorabil,
împotriva deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 martie 2021, prin intermeiul oficiului poștal, Oxana Negurița, a depus
cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale,
solicitând recunoașterea ilegală a refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale
sect. Centru nr. 10611 din 18 decembrie 2020 și a refuzului Casei Naționale de
Asigurări Sociale nr. N-216/21 din 19 februarie 2021, obligarea Casei Naționale de
Asigurări Sociale să recalculeze și să achite indemnizația lunară pentru creșterea
copilului Xxxx, născută la xxxx, în mărime de 30% din salariul mediu al soțului Ion
Negurița, începând cu 02 decembrie 2020 și pînă la atingerea vârstei de 3 ani a
copilului, cît și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 de lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 11 iunie 2016 a înregistrat căsătoria
cu Ion Negurița, trecută în Registrul actelor de stare civilă a sectorului Centru, mun.
Chișinău, sub nr. 192, iar la 13 septembrie 2020 în familia lor s-a născut fiica Xxxx.
Soțul, Ion Negurița, activează în organele Procuraturii Republicii Moldova din 09
aprilie 2009, în prezent exercită funcția de procuror în Procuratura pentru
Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și achită contribuții în
fondul social ca salariat, fiind persoana asigurată.

Reclamanta a menționat că dînsa nu este angajată în cîmpul muncii, aflându-se la întreținerea integrală a soțului, neavînd careva surse de venit.

Reclamanta susține că după nașterea fiicei, i-a fost calculată și achitată indemnizația de maternitate de la 29 iulie 2020 pînă la 01 decembrie 2020, ca persoană care se află la întreținerea soțului, reieșind din salariul mediu al soțului, iar ulterior s-a stabilit indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 2 ani, de care beneficiază în prezent, ca persoana neasigurată.

La 11 decembrie 2020, s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru, prin care a solicitat să-i fie stabilită, recalculată și achitată indemnizația lunară pentru creșterea copilului, ca persoană care se află la întreținerea soțului salariat, pînă la atingerea de către copil a vârstei de 3 ani, însă prin răspunsul nr. 10611 din 18 decembrie 2020 cererea a fost respinsă, fiind invocat faptul că poate beneficia doar de indemnizație ca persoană neasigurată pînă la împlinirea copilului a vârstei de 2 ani.

Reclamanta a invocat că, decizia prin care a fost stabilită această indemnizație nu i-a fost adusă la cunoștință, iar cu răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Centru, mun. Chișinău nu este de acord.

La 03 februarie 2021, s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat stabilirea, recalcularea și achitarea indemnizației lunare, pentru creșterea copilului în mărime de 30% din salariul mediu al soțului Ion Negurița, pînă la atingerea copilului a vârstei de 3 ani, ca persoană care se află la întreținerea soțului.

Prin răspunsul nr. N-216/21 din 19 februarie 2021, recepționat prin poștă la 25 februarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în satisfacerea cerințelor, invocând că de această indemnizație poate beneficia însăși tatăl asigurat, iar reclamanta, poate beneficia doar de indemnizație ca persoana neasigurată, pînă la împlinirea copilului a vârstei de 2 ani.

Reclamanta consideră refuzul neîntemeiat și ilegal, prin care se încalcă dreptul garantat de stat la susținerea financiară în cazul producerii unor riscuri, precum maternitatea. Or, conform prevederilor alin. (1) - (2) art. 124 din Codul muncii, femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți - 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii - 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123 alin. (2).

În baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

În opinia reclamantei, Casa Națională de Asigurări Sociale a interpretat eronat prevederile art. 124 din Codul muncii, bazându-se pe prevederile Legii nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și a Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002.

Potrivit prevederilor art. 391 alin. (3) din Codul muncii, actele legislative și alte acte normative în vigoare ce reglementează raporturile de muncă și alte raporturi nemijlocit legate de acestea se vor aplica în măsura în care nu contravin prezentului cod.

Reclamanta consideră, că în cazul dat prevederile actelor normative speciale care reglementează stabilirea, calcularea și achitarea indemnizațiilor persoanelor asigurate se aplică și persoanelor care se află la întreținerea salariaților în aceleași condiții.

Prin hotărârea din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de către Oxana Negurița împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a anulat în tot decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, sect. Centru, exprimată prin răspunsul nr. 10611 din 18 decembrie 2020 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale exprimată prin răspunsul nr. N-216/21 din 19 februarie 2021.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale la calculul și plata în beneficiul Oxanei Negurița a indemnizației pentru creșterea copilului Xxxx, născut la xxxx, lunar a câte 30% din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate și achitate contribuții individuale de asigurări sociale de către Ion Negurița, începând cu data expirării concediului de maternitate și până la data împlinirii vârstei de 3 ani a copilului.

S-a dispus încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Oxanei Negurița, cu titlu de cheltuieli de judecată a sumei de 1000 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 26 aprilie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel nemotivat, iar la 11 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei decizii noi privind respingerea acțiunii.

La 20 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, Oxana Negurița, reprezentată de avocatul Ina Pucas, a declarat apel nemotivat, iar la 16 iunie 2021, a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea parțială a hotărârii contestate în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare și emiterea unei decizii noi privind încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale a cheltuielilor pentru asistența juridică acordată în sumă de 2 000 de lei (f.d.93-95, 105-107).

Prin decizia din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Oxana Negurița, reprezentată de avocatul Ina Pucas și Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, pretențiile reclamantei privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de maternitate la locul de serviciu al soțului său, se încadrează în prevederile art. 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii. Iar, modul de stabilire, calculare și achitare a astfel de indemnizații este reglementat de Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 și Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a

indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului al Republicii Moldova nr. 108 din 03 februarie 2005.

Instanța de apel a constatat, la data survenirii cazului asigurat, reclamanta Oxana Negurița nu era angajată în câmpul muncii și se afla la întreținerea soțului Ion Negurița, care este angajat în organele Procuraturii Republicii Moldova din 09 aprilie 2009, în prezent exercitând funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Astfel, în temeiul art. 2 din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08 iulie 1999, art. 18 alin. (1) și (6) din Legea Republicii Moldova nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond privind admiterea cerinței reclamantei referitor la obligarea calculării și achitării indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani din venitul mediu lunar al soțului.

Referitor la cerința reclamantei cu privire la încasarea sumei de 2 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, instanța de apel a concluzionat că având în vedere esența litigiului, prestația efectivă și volumul pretinselor activități exercitate de avocat, prima instanță just a încasat suma de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, care constituie o sumă reală, necesară și rezonabilă, și care corespunde volumului serviciilor prestate. Respectiv, criticile Oxanei Negurița privind necesitatea încasării cheltuielilor de judecată în volum deplin, au fost respinse de instanța de apel, deoarece litigiul nu este de o complexitate majoră, cauza fiind examinată în termen restrâns, fără participarea părților. Mai mult, de către reclamanta nu a fost prezentat originalul bonului deplată, fiind anexată doar o copie în xerox neautenticată (f.d. 63).

La 17 septembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 08 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice, a prezentat Curții Supreme de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate, cu emiterea unei decizii noi.

În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale și-a exprimat dezacordul cu instanțelor ierarhic inferioare considerându-le neîntemeiate, menționând că, Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, prevede stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, doar persoanelor asigurate care se află în concediul pentru îngrijirea copilului și confirmă stagiul necesar de cotizare. Deci, nu reglementează dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului soțiilor aflate la întreținerea soților, deoarece însăși tatăl asigurat, la acordarea concediului pentru îngrijirea copilului, are dreptul la o indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, care se calculează reieșind din venitul asigurat al tatălui realizat în ultimele 12 luni calednaristice premergătoare lunii nașterii copilului.

Astfel, dat fiind faptul că la data nașterii copilului, Oxana Negurița avea statut de persoană neasigurată, deoarece nu era încadrată în câmpul muncii și nu întrunea condițiile prevăzute la art. 18 alin. (2) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din

22 iulie 2004, are dreptul la indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani.

Recurentul a invocat că, art. 124 alin. (1) din Codul muncii, prevede acordarea concediului de maternitate soțiilor aflate la întreținerea soților și nu acordarea indemnizațiilor lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani. Totodată, alineatul 2 al aceluiași articol, stabilește că în baza unei cereri scrise, persoanele asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asiguraților sociale de stat. La caz, reclamanta nu are statut de persoană asigurată.

În circumstanțele expuse, recurentul a menționat că soțul reclamantei are dreptul personal, legal de a solicita și de a beneficia de indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Cu referire la termenul de depunere a recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, instanța de recurs reține prevederile art. 245 din Codul administrativ, care statuează că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost adoptată la 15 septembrie 2021, însă la materialele cauzei lipește dovada notificării dispozitivului deciziei, iar potrivit avizului de recepție DS8005678113AS (f.d.143), rezultă că la 08 noiembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale, a recepționat decizia motivată.

Astfel, se constată că Casa Națională de Asigurări Sociale a respectat prevederile art. 245 din Codul administrativ, depunând recursul nemotivat la 17 septembrie 2021, iar la 08 octombrie 2021, prezentând Curții Supreme de Justiție motivarea recursului.

Prin încheierea din 26 ianuarie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători (f.d.176).

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Iar potrivit art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces

pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului Casa Națională de Asigurări Sociale, au fost expuse cu suficientă claritate.

Colegiul lărgit notează că în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs într-un termen rezonabil, a remis în adresa intimă Oxana Negurița și a avocatului acesteia, Ina Pucas copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 157,161).

Prin referința depusă la 22 februarie 2022, reprezentantul Oxanei Negurița, avocatul Ina Pucas, a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, invocând că recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale are un caracter formal, făcând trimitere la cadrul legal la care instanțele ierarhic inferioare s-au expus și l-au aplicat corect în raport cu circumstanțele cauzei.

Totodată, a menționat că recurentul eronat interpretează prevederile art. 124 din Codul muncii, bazându-se pe prevederile Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 și a Regulamentului cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, de a casa integral decizia din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, și a emite o decizie nouă de respingere integrală a acțiunii, din următoarele considerente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Iar potrivit art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

În temeiul art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său art. 219 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, prevede că instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de

participanții la proces.

După cum rezultă din materialele cauzei, și anume certificatul de căsătorie cu nr. xxxx eliberat de OSC sectorul Centru, mun. Chișinău Ion Negurița și Oxana Babei au înregistrat căsătoria la 11 iunie 2016, cu nr. 192, numele după căsătorie a soților fiind Negurița (f.d.11).

Conform certificatului nr. 33-20d/228 din 06 august 2018, eliberat de Procuratura Republicii Moldova, se confirmă faptul că, Ion Negurița activează în organele Procuraturii Republicii Moldova din 09 aprilie 2009, iar în prezent exercită funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (f.d.15).

Potrivit copiei duplicatului certificatului de naștere cu nr. xxxx, se confirmă faptul nașterii, la data de xxxx, a copilului Xxxx (f.d. 12).

Este cert și faptul că Oxana Negurița a beneficiat în baza certificatului medical nr. 4033561 din 29 iulie 2020 pentru perioada 29 iulie 2020 - 01 decembrie 2020 indemnizație de maternitate (f.d.29,30,31).

Tot din înscrisurile anexate rezultă că, Oxana Negurița nu este angajată în câmpul muncii.

La 11 decembrie 2020, Oxana Negurița s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru, mun. Chișinău, cu cerere nr. de înregistrare 5917 privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru creșterea copilului Xxxx, pînă la vârsta de 3 ani, ca persoană care se află la întreținerea soțului (f.d.6).

Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru prin răspunsul nr. 10611 din 18 decembrie 2020, i-a comunicat Oxanei Negurița normele ce reglementează acordarea indemnizației pentru îngrijirea copilului și dreptul acesteia la o astfel de indemnizație (f.d.7).

Nefiind de acordul cu răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru, la 03 februarie 2021, Oxana Negurița s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere solicitând stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației pentru creșterea copilului Xxxx, ca persoană care se află la întreținerea soțului, pînă la atingerea vârstei de 3 ani (f.d.9).

La rîndul său, Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul nr. N-216/21 din 19 februarie 2021 i-a adus la cunoștință Oxanei Negurița condițiile stabilirii indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 2 ani, respectiv 3 ani, și persoanele care au dreptul la o asemenea indemnizație.

Totodată, i-a fost propus reclamantei să se adreseze Casei Teritoriale de Asigurări Sociale pentru stabilirea indemnizației lunare ca persoană neasigurată.

De altfel, fiind stabilit că tatăl copilului, Ion Negurița, are dreptul să beneficieze conform legii de această indemnizație, i s-a recomandat ca tatăl copilului să se adreseze cu setul necesar de acte către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru pentru solicitarea indemnizației pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani (f.d.10).

Reclamanta a menționat că la 25 februarie 2021, a recepționat prin intermediul oficiului poștal, răspunsul nr. N-216/21 din 19 februarie 2021.

Înaintînd acțiunea în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oxana Negurița a solicitat recunoașterea ilegală a refuzului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru nr. 10611 din 18 decembrie 2020 și a refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. N-216/21 din 19 februarie 2021, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite indemnizația lunară pentru

creșterea copilului Xxxx, născută la xxxx, în mărime de 30% din salariul mediu al soțului Ion Negurița, începând cu 02 decembrie 2020 și pînă la atingerea vârstei de 3 ani a copilului, cît și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din 20 aprilie 2021 a concluzionat în privința temeiniciei parțiale a acțiunii, anulând decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru, mun. Chișinău exprimată prin răspunsul nr. 10611 din 18 decembrie 2020 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale exprimată prin răspunsul nr. N-216/21 din 19 februarie 2021, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze în beneficiul Oxanei Negurița plata indemnizației lunare pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani, lunar a cîte 30% din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate și achitate contribuții individuale de asigurări sociale de către Ion Negurița, începînd cu data expirării concediului de maternitate și pînă la data împlinirii vârstei de 3 ani a copilului. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Oxana Negurița, cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 1000 de lei.

Judecând apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Curtea de Apel Chișinău a considerat întemeiată hotărârea primei instanțe, fiind aplicate corect normele de drept material, cu aprecierea corespunzătoare a circumstanțelor cauzei, fapt care a determinat respingerea apelului declarat și menținerea hotărârii din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Efectuând controlul judiciar al legalității deciziei din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că soluția emisă de instanțele ierarhic inferioare este greșită, rezultată din interpretarea eronată a normelor de drept material, motiv din care urmează a fi casate, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs va reține prevederile art. 124 alin. (1) și (2) din Codul muncii, potrivit cărora, femeilor salariate și ucenicilor, precum și soțiilor aflate la întreținerea salariaților, li se acordă un concediu de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice (în cazul sarcinilor cu 3 și mai mulți feți – 112 zile calendaristice) și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii – 70 de zile calendaristice), plătindu-li-se pentru această perioadă indemnizații în modul prevăzut la art. 123 alin. (2).

În baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Colegiul lărgit menționează că modul de stabilire, calculare și achitare a astfel de indemnizații este reglementat de Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 și Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului al Republicii

Moldova nr. 108 din 03 februarie 2005, inclusiv Regulamentul cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002.

Asiguratul care se află în concediu pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități, în temeiul art. 18 alin. (1) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului conform următoarelor opțiuni:

a) de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la data împlinirii vârstei de 3 ani a copilului;

b) de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la data împlinirii vârstei de 2 ani și 2 luni a copilului. Pentru perioada concediului pentru îngrijirea copilului după împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni și până la împlinirea vârstei de 3 ani a copilului, indemnizația lunară pentru creșterea copilului nu se acordă.

La fel, dispozițiile art. 18 alin. (2) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, prevede că de indemnizație lunară pentru creșterea copilului beneficiază, la cerere, opțional: unul dintre părinți, bunelul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorele, dacă sînt persoane asigurate și îndeplinesc condițiile de realizare a stagiului de cotizare prevăzute la art. 6 alin. (1) sau (2).

Totodată, art. 124 alin. (4) din Codul muncii prevede că, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se acordă, în baza unei cereri în formă scrisă, tatălui copilului ori unuia din bunici sau unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutorelui, în cazul în care persoanele indicate la alin. (1) nu utilizează concediul prevăzut la alin. (2).

De altfel, la concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani au dreptul persoanele angajate în câmpul muncii, care confirmă stagiul de cotizare.

Articolul 1 din Legea nr. 489 din 08 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, definește indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, ca o formă de sprijin bănesc, ce se stabilește și se acordă prin sistemul public de asigurări sociale persoanei asigurate, pentru creșterea copilului.

Așadar, Colegiul lărgit notează că Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, prevede stabilirea indemnizației lunare lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, doar persoanelor asigurate, care se află în concediu pentru îngrijirea copilului și confirmă stagiul necesar de cotizare.

Persoană asigurată se consideră, în condițiile Regulamentului cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, persoana care îndeplinește condițiile prevăzute în articolul 6 al Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

Totodată, potrivit prevederilor art. 6 alin. (7) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, soția aflată la întreținerea soțului asigurat beneficiază de dreptul la indemnizație de maternitate în cazul în care soțul confirmă un stagiul de

cotizare specificat la alin. (1) sau (2). În cazul înregistrării căsătoriei după producerea riscului asigurat (concediul de maternitate), dreptul la indemnizație se stabilește pentru perioada de la data înregistrării căsătoriei pînă la data expirării concediului de maternitate.

Conform art. 16 alin. (1) aceeași Lege, asiguratele, soțiile aflate la întreținerea soților asigurați și șomerele care s-au aflat la evidență în instituțiile medico-sanitare din Republica Moldova, care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal, beneficiază de indemnizație de maternitate.

Din sensul normelor enunțate supra, rezultă că noțiunea de soție aflată la întreținerea soțului este prevăzută doar la stabilirea indemnizației de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 de zile calendaristice și concediul postnatal cu o durată de 56 de zile calendaristice, în baza certificatului medical, respectiv soția aflată la întreținerea soțului are dreptul numai la indemnizație de maternitate în temeiul art. 6 alin. (7), art. 16 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 și art. 124 alin. (1) din Codul muncii, dar nu și la stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului, or de acest drept beneficiază persoana asigurată care se află în concediul pentru îngrijirea copilului conform art. 124 alin. (2) și (4) din Codul muncii și art. 18 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004.

Sub imperiul prevederilor citate supra, instanța de recurs învederează, că Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 nu reglementează dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului soțiilor aflate la întreținerea soților, deoarece însăși tatăl asigurat, la acordarea concediului pentru îngrijirea copilului, are dreptul la indemnizația lunară pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 3 ani, care se calculează reieșind din venitul asigurat al tatălui realizat în ultimile 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului.

În aceste condiții, la caz, au relevanță prevederile pct. 4 lit. b) din Regulamentul cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, care stipulează că, persoanele asigurate/neasigurate beneficiază de indemnizația lunară pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani, conform opțiunilor – în cazul persoanelor asigurate și indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 2 ani – în cazul persoanelor neasigurate (în continuare – indemnizație lunară pentru creșterea/îngrijirea copilului).

Persoană neasigurată conform pct. 3¹ din Regulamentul nominalizat, se consideră mama/tata, părintele adoptiv/tutorele care la data nașterii copilului nu este încadrat în câmpul muncii. Respectiv, potrivit pct. 7 alin. (8) din același Regulament, pentru persoana care solicită indemnizație pentru creșterea/îngrijirea copilului, statutul persoanei asigurate sau neasigurate se determină la data nașterii copilului.

Tot aici, Colegiul lărgit precizează că art. 124 alin. (2) din Codul muncii (în redacția în vigoare pînă la 01.01.2019) prevedea că în baza unei cereri scrise, persoanelor indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani.

Indemnizația pentru acest concediu se plătește din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Urmare a modificărilor survenite prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 184 din 26.07.2018, alineatul (2) al art. 124 din Codul muncii are următorul cuprins, în baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Din sensul normelor enunțate, rezultă că legiuitorul expres a reglementat că începând cu 01 ianuarie 2019, în baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1) art. 124 din Codul muncii, după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Drept urmare, coroborând dispozițiile menționate cu circumstanțele cauzei, se atestă că Oxana Negurița, având statut de persoană neasigurată la data nașterii copilului, 13 septembrie 2020, deoarece nu era angajată în câmpul muncii, în temeiul Regulamentului menționat supra, beneficiază de indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani.

De altfel, potrivit pct. 7 alin. (2) lit. d) din Regulamentul cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, indemnizația lunară pentru creșterea/îngrijirea copilului se stabilește persoanelor asigurate, la cerere, opțional: unuia dintre părinți, părintelui adoptiv/tutorelui, bunelului, bunicii, altei rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, cu condiția că se află în concediu pentru îngrijirea copilului la toate unitățile în care își desfășoară activitatea de muncă și confirmă stagiul necesar de cotizare;

Iar conform literei e) al aceluiași articol, în cazul în care unul dintre părinți nu este încadrat în câmpul muncii, la solicitare, părintelui neîncadrat i se stabilește indemnizație pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani sau uneia dintre persoanele asigurate menționate la punctul 7) subpunctul 2) litera d), la solicitarea acesteia, i se stabilește indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, cu condiția că se află în concediu pentru îngrijirea copilului și confirmă stagiul necesar de cotizare.

Colegiul lărgit notează că deși instanțele ierarhic inferioare constată că Negurița Oxana, la data apariției dreptului la indemnizația de maternitate și la indemnizația pentru îngrijirea copilului minor, nu era angajată în câmpul muncii, eronat au interpretat normelor de drept material prevăzute la art. 124 alin. (2) din Codul muncii și art. 18 alin. (2) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, deoarece la 13 septembrie 2020, Oxana Negurița nu întrunea condițiile prevăzute de lege.

Distinct de aceste constatări, Colegiul lărgit reține că potrivit art. 18 alin. (4) din Legea prenotată, mama sau tata care, după acordarea concediului pentru îngrijirea copilului, își reia activitatea, se angajează, desfășoară activități în scopul obținerii de venit sau se eliberează înainte de expirarea concediului pentru îngrijirea copilului are dreptul la indemnizație lunară.

În aceste condiții, din înscrisurile anexate la materialele cauzei rezultă că Oxana Negurița a beneficiat de indemnizație de maternitate și indemnizație unică la nașterea copilului (f.d.29, 38).

Așadar, ținând cont de circumstanțele relatate cât și de prevederile legale citate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție decelează instanțele ierarhic inferioare greșit au concluzionat în privința temeiniciei pretenției privind anularea actelor administrative contestate, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale la calculul și plata indemnizației pentru creșterea copilului Xxxx, născut la xxxx, lunar a câte 30% din venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate și achitate contribuții individuale de asigurări sociale de către Ion Negurița, începând cu data expirării concediului de maternitate și până la data împlinirii vârstei de 3 ani a copilului, deoarece atât art.124 alin. (2) din Codul muncii, Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004 cât și Regulamentul cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, nu admite stabilirea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, soției aflate la întreținerea soțului, din venitul mediu asigurat al soțului, în modul solicitat de reclamantă.

Mai mult, instanța de recurs consideră necesar de a face distincție dintre prezentul litigiu și precedentele litigii în care Casa Națională de Asigurări Sociale sau instituțiile Ministerului Afacerilor Interne au fost obligate la stabilirea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, ca soție aflată la întreținerea soțului, soțul angajat al instituțiilor de forță, deoarece în esență litigiile sunt diferite.

După cum a fost stabilit, în prezentul litigiu dedus judecății, tatăl copilului este persoană asigurată, respectiv legea îi permite acestuia de a beneficia la cererea acestuia de concediu pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, iar în cazul angajaților Ministerului Afacerilor Interne, aceștia până la 01 ianuarie 2017 erau persoane neasigurate la bugetul asigurărilor sociale de stat și care nu au achitat contribuții în bugetul asigurărilor sociale de stat, iar indemnizațiile solicitate se stabilesc în temeiul contribuțiilor achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat.

Aici, Colegiul lărgit menționează că la caz, tatăl asigurat, Ion Negurița, beneficiază de dreptul de a solicita și beneficia de indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, în cazul prezentării ordinului privind acordarea concediului pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani de la locul de muncă, după care să depună cerere pentru stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru.

Cu referire la pretenția reclamantei privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei, instanța de recurs reține că așa cum pretențiile de bază se resping, se impune și respingerea pretenției subsecvente privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Având în vedere circumstanțele stabilite, precum și faptul că instanțele judecătorești au aplicat eronat normele de drept material și au apreciat greșit probele, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond și de a emite o decizie nouă prin care cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Negurița împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) în coroborare cu art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia din 15 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, se emite o decizie nouă prin care:

Se respinge integral cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Negurița împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Victor Burduh